

กระแสอุตสาหกรรมแฟชั่นรักษ์โลก “Sustainable Fashion” ในญี่ปุ่น

สศท. ณ เมืองฮิโรชิม่า

Sustainable Fashion แปลตรงตัวว่า เสื้อผ้าแฟชั่นที่ยั่งยืน หรืออีกนัยหนึ่งคือ Eco Fashion หรือ แฟชั่นที่ใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม เป็นแนวคิดซึ่งส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในสินค้าแฟชั่นให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยให้ความสำคัญตลอดช่วงวงจรชีวิตของสินค้าเสื้อผ้า ตั้งแต่การใช้วัตถุดิบ การผลิต การจำหน่าย การใช้สวมใส่ ไปจนถึงการทิ้งทำลาย เพื่อประโยชน์แก่สภาวะแวดล้อมของโลก สังคม และผู้เกี่ยวข้องในแวดวงแฟชั่นทั้งหมด

แนวคิดดังกล่าวในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ประมาณกลางทศวรรษ 2000 ภายใต้สภาพตลาดเสื้อผ้าแฟชั่นในโลกยุคใหม่ซึ่งมีเกิดกระแสนิยม Fast Fashion กันอย่างแพร่หลายในโลก กล่าวคือ ความนิยมเสื้อผ้าแฟชั่นที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีวงจรชีวิตสินค้า (Product life cycle) ที่สั้น มีการผลิตและจำหน่ายเป็นปริมาณมากและราคาไม่สูง แต่ในขณะที่เดียวกันสภาพการผลิตและจำหน่ายดังกล่าวก็ทำให้เกิดการทำลายทิ้งเสื้อผ้าที่ไม่ได้ใช้หรือจำหน่ายไม่ได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของโลกมากขึ้นเรื่อยมา อีกทั้งกระบวนการผลิตมักอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาแรงงานและสิทธิมนุษยชนตามมาด้วย

ผลกระทบของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าต่อสภาวะแวดล้อมของโลก

ภาระที่อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าก่อให้เกิดขึ้นต่อสภาวะแวดล้อม¹ เริ่มตั้งแต่การนำวัตถุดิบมาใช้ เช่น เส้นใยธรรมชาติที่นำมาเป็นวัสดุในการผลิตได้มาจากการเพาะปลูกซึ่งต้องอาศัยน้ำ ในขณะที่เดียวกันการใช้ปุ๋ยเคมีก็ทำลายสภาพดิน จากสถิติระบุว่า ในขั้นตอนการผลิตมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณปีละ 90 ล้านตันต่อปี มีการใช้ทรัพยากรน้ำปีละ 8.3 พันล้านตัน และมีเศษผ้าเหลือทิ้งจากการตัดเย็บประมาณปีละ 45,000 ตันซึ่งเมื่อเทียบเป็นจำนวนชิ้นเสื้อผ้าเท่ากับประมาณ 180 ล้านชุด นอกจากนั้น สารเคมีที่ใช้ก็ยังทำให้ทรัพยากรน้ำปนเปื้อนอีกด้วย

ในด้านผู้บริโภค การใช้เสื้อผ้ามีส่วนทำร้ายสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน กล่าวคือการซื้อเสื้อผ้ามาใช้เกินความจำเป็น โดยเฉพาะในยุคของ Fast Fashion ทำให้มีเสื้อผ้าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวนมาก ญี่ปุ่นได้มีการสำรวจพบว่า ผู้บริโภคซื้อเสื้อผ้าใหม่โดยเฉลี่ยคนละ 18 ชิ้นต่อปี มีเสื้อผ้าที่ทิ้งหรือปล่อยมือไปคนละประมาณ 12 ชิ้นต่อปี และมีเสื้อผ้าที่เก็บไว้โดยไม่ได้ใช้เลยทั้งปีโดยเฉลี่ยถึงคนละ 25 ชิ้น สำหรับเสื้อผ้าที่ปล่อยมือไปนั้นปรากฏว่าถูกทิ้งเป็นขยะถึงร้อยละ 68 นำไปจำหน่ายเป็นเสื้อผ้ามือสองร้อยละ 11 ถูกรวบรวมกลับไปโดยร้านค้าหรือห้องถักร้อยละ 11 ถูกนำไปรีไซเคิลเพียงร้อยละ 7 และบริจาคหรือมอบให้ผู้อื่นร้อยละ 3

การเคลื่อนไหวในภาคอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นได้เริ่มมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาโดยมุ่งเป้าหมายของ SDGs (Sustainable Development Goals) ในข้อที่ 8 “งานที่ดีและเศรษฐกิจที่เติบโต (Decent Work and Economic Growth)” ข้อที่ 12 “บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible Consumption and Production)” และข้อ 13 “แก้ปัญหาโลกร้อน (Take urgent action to combat climate change and its impacts)”

ในระดับสากล เมื่อปี 2019 ในการประชุม G7 Summit ที่ประเทศฝรั่งเศส กลุ่มบริษัทผู้ผลิตเสื้อผ้าแบรนด์ดังต่างๆของโลก นำโดย Kering Group² ได้ร่วมกันลงนาม**ความตกลงแฟชั่น (The Fashion Pact)** ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อลดภาระที่เกิดขึ้นต่อสภาวะแวดล้อม โดยการหยุดภาวะโลกร้อน การยอมรับความหลากหลายทางชีวภาพและ

¹ อ้างอิงจากเว็บไซต์ของกระทรวงสิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น https://www.env.go.jp/policy/sustainable_fashion/

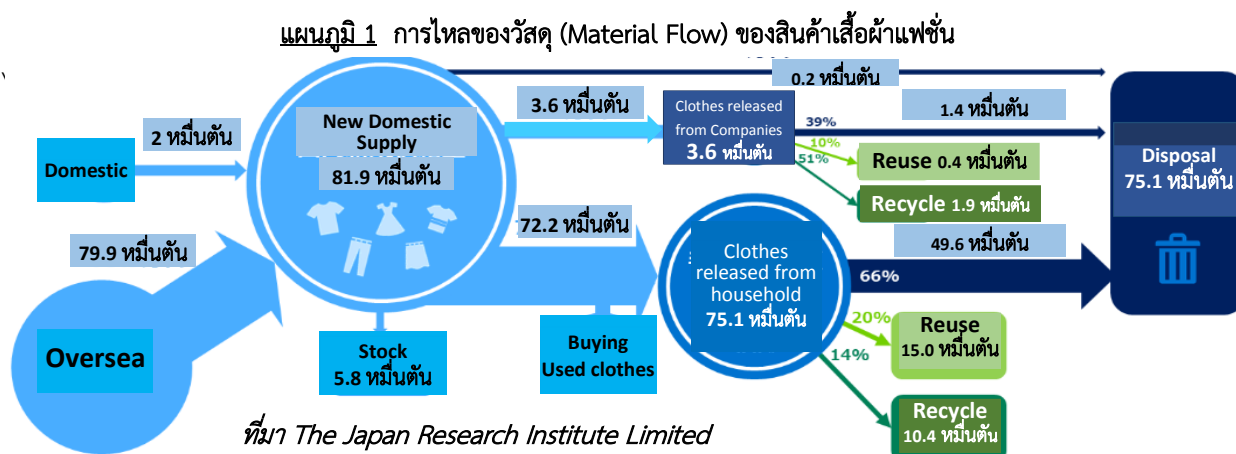
² Kering Group เป็นบริษัทข้ามชาติซึ่งมีฐานตั้งอยู่ในฝรั่งเศส เป็นผู้ผลิตจำหน่ายสินค้าเสื้อผ้า เครื่องประดับชั้นสูง ภายใต้แบรนด์ดัง ได้แก่ Balenciaga, Bottega Veneta, Gucci, Alexander McQueen และ Yves Saint Laurent.

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา บริษัทผู้เข้าร่วมลงนามประกอบด้วยแบรนด์ดังต่างๆ เช่น Balenciaga, Chanel, Burberry ฯลฯ และได้มีการตั้งเป้าหมาย เช่น ภายในปี 2030 จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงร้อยละ 45 จากปี 2010 การเพิ่มการใช้พลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ร้อยละ 50 ภายในปี 2025 รวมทั้งการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติก ณ 23 พฤศจิกายน 2021 มีบริษัทที่เข้าร่วมความตกลงฯ แล้วรวม 77 บริษัท³

ในด้านสหภาพยุโรปก็ได้มีการประกาศแนวทางการยกระดับการส่งเสริมแฟชั่นที่ยั่งยืน โดยออกข้อกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตเสื้อผ้าแฟชั่น โดยภายในปี 2030 ต้องใช้วัสดุที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ (Recyclable materials) และห้ามการทิ้งทำลายเสื้อผ้าที่ผลิตแล้วแต่จำหน่ายไม่หมด⁴

ความเคลื่อนไหวในญี่ปุ่น

บริษัท Japan Research Institute ได้วิเคราะห์การไหลของวัสดุ (Material Flow) (แผนภูมิ 1) สำหรับสินค้าเสื้อผ้าในญี่ปุ่นในปี 2020 ระบุว่า อุปทานใหม่ที่เข้าสู่ตลาดเสื้อผ้ามีปริมาณ 81.9 หมื่นตัน ในจำนวนนี้ร้อยละ 90 หรือประมาณ 78.7 หมื่นตัน ได้ถูกปล่อยจากผู้ประกอบการและครัวเรือน และในจำนวนนี้ร้อยละ 64.8 หรือ 51.0 หมื่นตันถูกทำลายทิ้ง ในขณะที่เพียงร้อยละ 15.6 หรือ 12.3 หมื่นตันถูกนำไปรีไซเคิลและร้อยละ 19.6 หรือ 15.4 หมื่นตันถูกนำไปใช้ซ้ำ (Reuse) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าญี่ปุ่นอยู่ในสถานภาพซึ่งอุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นกำลังสร้างภาระหนักให้กับสิ่งแวดล้อม

ในด้านของผู้บริโภค ความสนใจและตระหนักเกี่ยวกับ Sustainable Fashion อาจจะยังมีไม่มากนัก และส่วนใหญ่แทบจะยังไม่ได้เริ่มดำเนินการใดๆ จากผลสำรวจในปี 2020⁵ พบว่า ร้อยละ 51 ของผู้บริโภคในญี่ปุ่นมีความสนใจแต่ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆเลยในชีวิตประจำวัน และมีเพียงร้อยละ 3 ที่สนใจและได้เริ่มดำเนินการแล้ว อย่างไรก็ตามหนึ่งแล้วเกินกว่า 6 เดือนขึ้นไป ส่วนร้อยละ 1 ดำเนินการแล้วไม่ถึง 6 เดือน และมีร้อยละ 4 ที่สนใจและคิดว่าจะดำเนินการภายใน 1 เดือนจากนี้ ส่วนอีกถึงร้อยละ 41 รู้เกี่ยวกับ Sustainable Fashion แต่ไม่สนใจ

สำหรับในด้านของผู้ผลิต มีบริษัทผู้ผลิตของญี่ปุ่นที่เข้าร่วมลงนามความตกลงแฟชั่นดังกล่าวข้างต้นเพียงหนึ่งบริษัท คือ บริษัท ASICS Corporation (<https://corp.asics.com/en>) บริษัทฯได้ตั้งเป้าหมายการใช้พลาสติกโพลีเอสเตอร์ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ทั้งหมด 100% ภายในปี 2030 และปรากฏว่าในปี 2021 บริษัทฯได้ประกาศว่าในการผลิตรองเท้าสำหรับวิ่ง สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้แล้วถึงระดับ 90%

³ ข้อมูลเกี่ยวกับความตกลงแฟชั่น ดูได้ในเว็บไซต์ The Fashion Pact (<https://thefashionpact.org/?lang=en>)

⁴ อ้างอิงจากรายงานเรื่อง The Latest Information on Sustainable Fashion (サステナブルファッションの最新情報をお届け) ในเว็บไซต์ ELEMENIST 14 เมษายน 2022 (<https://elemenist.com/category/fashion>)

⁵ อ้างอิงจากเว็บไซต์ของกระทรวงสิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น (https://www.env.go.jp/policy/sustainable_fashion/)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเข้าร่วมความตกลงแพชชั่นจะมีเพียงบริษัทเดียว แต่ที่ผ่านมามีทั้งภาครัฐและเอกชน ญี่ปุ่นโดยรวมแสดงความใส่ใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับปัญหาภาวะแวดล้อมของโลก และสำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้า กล่าวได้ว่าเป็นความท้าทายในระดับประเทศที่จะทำให้ญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในผู้นำของโลกด้าน Sustainable Fashion

ในภาครัฐของญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี 2021 ได้มีการกำหนดนโยบายและการดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นระบบ⁶ โดยได้มีการจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน ประกอบด้วย 3 กระทรวง คือ กระทรวงสิ่งแวดล้อม กระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม และทบวงผู้บริโภค ทำหน้าที่ประสานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งอุตสาหกรรมและผู้บริโภค

เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2021 กระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะศึกษา “Study Group on Future of Fashion”⁷ ซึ่งดำเนินการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน บริษัทผู้ผลิต ดีไซน์เนอร์ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแนวทางการดำเนินการไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมเสื้อผ้าแพชชั่นซึ่งสามารถสร้างมูลค่าที่มีความยั่งยืน

กระทรวงสิ่งแวดล้อมของญี่ปุ่น ได้เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของกระทรวง เรื่อง Sustainable Fashion โดยให้ข้อมูลความรู้ด้วยการใช้อินโฟกราฟิกและคำอธิบายที่เข้าใจง่าย และมีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการทั้งในฝ่ายผู้บริโภคและผู้ผลิต ดังนี้

- (1) **ถนอมเสื้อผ้าที่ใช้อยู่ให้ใช้ได้ยาวนาน** โดยผู้บริโภคควรใช้เสื้อผ้าให้นาน หรือนำเสื้อผ้าที่ใช้แล้วมาดัดแปลงปรับเปลี่ยนเป็นแบบอื่นเพื่อใส่ใหม่ ในขณะที่ผู้ผลิตควรผลิตเสื้อผ้าที่มีการอายุการใช้งานได้นานและควรมีแผนกบริการรับแก้ไขซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ผลิตจำหน่ายของบริษัทตน
- (2) **ใช้เสื้อผ้าซ้ำ หรือ Reuse** ในด้านผู้บริโภคควรมีระบบบริการแลกเปลี่ยนการใช้ (Sharing services) หรือระบบให้ยืม (Rental services) รวมทั้งใช้เสื้อผ้ามือสอง ส่วนผู้ผลิตควรสนับสนุนให้เกิดการนำเสื้อผ้ามาใช้ซ้ำ เช่น พัฒนาแอปพลิเคชันซื้อขายเสื้อผ้ามือสอง หรือเปิดบริการระบบ Subscription ซึ่งเป็นระบบที่ผู้บริโภคราย ค่าบริการในอัตราที่กำหนดและสามารถเปลี่ยนเสื้อผ้าที่ต้องการไปใส่ได้เรื่อยๆ
- (3) **คิดแบบยาวๆเมื่อซื้อเสื้อผ้า** โดยผู้บริโภคควรเลิกพฤติกรรมซื้อแบบไม่ได้คิด ควรไตร่ตรองก่อนซื้อว่าจำเป็นหรือไม่ และเลือกซื้อเสื้อผ้าคุณภาพดีที่สามารถใช้ได้ยาวนาน ส่วนผู้ผลิตควรทบทวนการผลิตให้มีปริมาณสต็อกที่เหมาะสม รวมทั้งวางแผนจำหน่ายที่ครอบคลุมถึงการจำหน่ายเสื้อผ้าที่เลยฤดูกาลหรือกระแสนิยมไปแล้ว
- (4) **ให้ความใส่ใจและดูแลถึงแก่น** ผู้บริโภคควรใส่ใจกับรายละเอียดของเสื้อผ้าก่อนจะซื้อ เช่น ดูป้าย (Tag) ที่ระบุ ข้อมูลของเสื้อผ้าหรือ QR code หรือสอบถามผู้ขายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ และวิธีการผลิตของวัสดุนั้น ทำความเข้าใจถึงคุณค่าของการใช้วัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ เช่น เสื้อผ้าที่ทำจากวัสดุรีไซเคิลของขวดพลาสติก PET หรือ กางเกงยีนส์ที่ผลิตจากเศษเหลือของผ้าจากการตัดเย็บ เป็นต้น ส่วนผู้ผลิตควรให้ความสำคัญกับการตรวจย้อนกลับของวัสดุที่นำมาใช้ว่าได้มาด้วยวิธีใด และส่งเสริม Upcycle หรือ การนำวัสดุรีไซเคิลมาผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีขึ้น
- (5) **ให้คำนึงว่าเสื้อผาก็เป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง** โดยผู้บริโภคควรนำเสื้อผ้าที่ไม่ได้ใช้หรือทิ้งลงขยะ ไปให้สถานที่รวบรวมเพื่อนำไปรีไซเคิล ฝ่ายผู้ผลิตจำหน่ายควรมีช่องทางการรวบรวมเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้ว และค้นคว้าพัฒนาระบบการรีไซเคิลเสื้อผ้าให้มีต้นทุนต่ำ โดยไม่เพียงดำเนินการเป็นแต่ละรายแต่ควรร่วมมือกันดำเนินการ ในระดับอุตสาหกรรมโดยรวม

⁶ อ้างอิงจากเอกสาร“The Promotion of Sustainable Fashion”(ภาษาญี่ปุ่น) (https://www.caa.go.jp/policies/policy/consumer_education/meeting_materials/assets/cousmuer_education_202_210820_07.pdf)

⁷ ดูรายละเอียดได้ที่ https://www.meti.go.jp/shingikai/mono_info_service/fashion_future/index.html (ภาษาญี่ปุ่น)

ในส่วนของภาคเอกชนญี่ปุ่น เมื่อ สิงหาคม 2021 ได้มีบริษัทในวงการเสื้อผ้าและสิ่งทอรายใหญ่ 11 บริษัทร่วมกันจัดตั้งองค์กร Japan Sustainable Fashion Alliance (JSFA)⁸ ด้วยการสนับสนุนของกระทรวงสิ่งแวดล้อมของญี่ปุ่น ปัจจุบันมีสมาชิก 28 บริษัท โดยเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องในวงการ เช่น ผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก บริษัทการค้า ผู้ประกอบกิจการด้านรีไซเคิล ฯลฯ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเสื้อผ้าของญี่ปุ่นมุ่งไปสู่การเป็น Sustainable Fashion Industry โดยได้ตั้งเป้าหมาย “Zero Fashion Loss” ด้วยการผลิต/จัดซื้อในปริมาณที่เหมาะสมและใช้ประโยชน์วัฏจักรสินค้า รวมทั้งเป้าหมาย “Carbon Neutral” ภายในปี 2050

ตัวอย่างของบริษัทผู้ผลิตของญี่ปุ่นที่ดำเนินการเกี่ยวกับ Sustainable Fashion

บริษัท People Tree (<https://www.peopletree.co.jp/index.html>)⁹ พัฒนาและผลิตจำหน่ายเสื้อผ้าที่ใช้เส้นใยจากธรรมชาติล้วน เช่น เสื้อที่ผลิตจากเส้นใย Tencel¹⁰ เส้นใยต้นกล้วย เสื้อผ้าฝ้ายออร์แกนิก ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสินค้าประเภทกระเป๋า หมวก ของใช้เล็กๆเช่น พวงกุญแจผ้า ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่ใช้เส้นใยธรรมชาติ นอกจากนี้รายได้จากการจำหน่ายสินค้าบางรายการยังหักส่วนหนึ่งส่งไปบริจาคให้กับองค์กร/หน่วยงานที่ส่งเสริมคุ้มครองสถานะแวดล้อมอีกด้วย

บริษัท Toyoshima & Co., Ltd. (<https://www.toyoshima.co.jp/en/>) ได้ริเริ่มโครงการต่างๆ¹¹ ซึ่งมุ่งการนำวัสดุรีไซเคิลมาผลิตสินค้าเสื้อผ้าและอื่นๆ เช่น โครงการ “WAMEGURI” (<https://my-will.jp/en/service/wameguri>) ซึ่งรวบรวมวัสดุ 4 ประเภทคือ ขวดพลาสติก PET (PET bottle) ฝ้าย ขนสัตว์ (Wool) และขนนกนำมารีไซเคิล เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าต่างๆ โครงการ “Food Textiles” (<https://my-will.jp/en/service/foodtextile>) ซึ่งบริษัทฯ ร่วมมือกับบริษัทผู้ผลิตอาหาร นำเศษซากวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตสินค้าอาหาร มาผลิตเป็นสีย้อมผ้า และนำผ้าที่ย้อมด้วยสีดังกล่าวไปผลิตเป็นเสื้อผ้า โครงการ “UpDRIFT” (<https://my-will.jp/en/service/updrift>) เป็นโครงการที่ขวดพลาสติก PET ซึ่งรวบรวมได้จากการทำความสะอาดชายหาดมาผ่านกระบวนการผลิตเป็นเส้นใยและผ้า เพื่อใช้ผลิตเสื้อผ้าและสินค้าอื่นๆต่อไป

บริษัท Synflux (<https://www.synflux.io/journal/kazuya-kawasaki-ai-fashion-sustainable>) เป็นบริษัทที่ใช้เทคโนโลยี AI ในการออกแบบและคิดค้นการผลิตเสื้อผ้าที่สามารถลดความสูญเปล่าของการใช้ผ้า โดยการเปลี่ยนดีไซน์ที่เดิมมักมีลักษณะโค้งงอ ให้เป็นเส้นตรงเพื่อลดส่วนที่เป็นเศษปลายผ้าเหลือจากการตัดเย็บ

บริษัท LOVST Japan (<https://lovst-tokyo.com/>) พัฒนาการสินค้าประเภทหนังที่ผลิตจากเศษเหลือทิ้งของพืชผัก เช่น องุ่น แอปเปิ้ล ข้าวโพด เพื่อทดแทนการใช้หนังสัตว์ หนังที่ทำจากแอปเปิ้ลเป็นหนังสังเคราะห์จากกากของผลแอปเปิ้ลหลังคั้นน้ำออกและยูรีเทนเรซิน (Urethan resin) ส่วนหนังจากองุ่นเป็นหนังสังเคราะห์จากเศษ

⁸ ปัจจุบัน บริษัท Itochu Fashion System Co.,Ltd. รับหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ รายละเอียดดูเพิ่มเติมในเวปไซต์ <https://www.ifs.co.jp/case/japan-sustainable-fashion-alliance>

⁹ เป็นบริษัทที่ตั้งในญี่ปุ่นโดยชาวอังกฤษชื่อ Safia Minney ผู้ก่อตั้ง Global Village ซึ่งเป็นองค์กร NGO ที่ส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม หรือ Fair Trade

¹⁰ Tencel คือ เส้นใยที่ทำมาจากเซลลูโลส Cellulose ของต้นไม้ โดยใช้เปลือกไม้ธรรมชาติ และกระบวนการผลิตยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ Organic solvents ซึ่งเป็นกระบวนการปั่นด้ายที่สะอาดไม่มีสารพิษ เส้นใยที่ได้ให้สัมผัสที่คล้ายกับเส้นใยผ้าไหมมีคุณสมบัติปกป้องเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา ไรฝุ่น เหมาะสำหรับ ผู้ที่แพ้ง่าย เป็นโรคภูมิแพ้ หรือแพ้ไรฝุ่น

¹¹ โครงการต่างๆของบริษัท Toyoshima ดูได้จากเวปไซต์ MY WILL (<https://my-will.jp/en/>) (ภาษาอังกฤษ/ญี่ปุ่น)

ของผลองุ่นที่เหลือจากการสกัดน้ำไปผลิตไวน์โดยรวม ส่วนที่เป็นเปลือก เนื้อ เมล็ดและก้านขององุ่น สำหรับหนังทำจากข้าวโพดเป็นหนังสังเคราะห์ที่มีส่วนประกอบเป็น Bio-based ร้อยละ 69 ซึ่งใช้วัตถุดิบได้แก่ โพลีออลส์(Polyols)จากข้าวโพด FSC Viscose (เส้นใยที่สังเคราะห์ขึ้นจากสารเส้นใยในเปลือกไม้) และยูรีเทนเรซิน

กระเป๋าทำจากหนังที่ผลิตจากแอปเปิ้ล 24,200 เยน

รองเท้าทำจากหนังที่ผลิตจากองุ่น 20,600 เยน

กระเป๋าทำจากหนังที่ผลิตจากข้าวโพด 27,300 เยน

การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นในญี่ปุ่น

แม้ว่ากระแส Sustainable Fashion ในญี่ปุ่นจะยังเพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่จากการที่มีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังและเป็นระบบของทั้งภาครัฐและเอกชน คาดว่าจะทำให้ Sustainable Fashion กลายเป็นกระแสความนิยมที่สำคัญซึ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคญี่ปุ่นภายในอนาคต

ในด้านผู้ผลิตสินค้าเสื้อผ้าในญี่ปุ่น คาดว่าจะมีการนำวัสดุธรรมชาติที่ปราศจากการใช้สารเคมีมาใช้มากขึ้น และเลือกใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ รวมถึงมุ่งเน้นการค้นคว้าวิจัยในการพัฒนาวิธีการรีไซเคิลและอัปไซเคิลเพื่อนำมาใช้ผลิตสินค้า ให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อให้ใช้ได้นาน การผลิตและจำหน่ายในลักษณะ Fast Fashion คือ ผลิตปริมาณมากและมีวงจรชีวิตสินค้าสั้นอาจจะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การพึ่งพาแหล่งผลิตในต่างประเทศที่มีความได้เปรียบเพียงเพราะค่าแรงงานต่ำเพียงอย่างเดียวอาจไม่ใช่กลยุทธ์ของผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นของญี่ปุ่นอีกต่อไป อีกทั้งหากบริษัทผู้ผลิตของญี่ปุ่นส่วนใหญ่สามารถที่จะพัฒนาการผลิตและสินค้าของตนไปสู่การเป็น Sustainable Fashion กันมากขึ้น **ภาครัฐของญี่ปุ่น**เองก็อาจจะค่อยๆมีการปรับแก้ไขกฎหมายหรือนำมาตรการต่างๆที่ควบคุมหรือจำกัดการผลิตที่เป็นภัยหรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ต่อไป

ในด้านของผู้บริโภคญี่ปุ่น แม้ว่าในปัจจุบันความสนใจเกี่ยวกับ Sustainable Fashion จะยังมีไม่มาก และผู้ที่เลือกซื้อหาสินค้าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะยังคงเป็นส่วนน้อย แต่จากพฤติกรรมโดยปกติของผู้บริโภคญี่ปุ่นที่มักจะได้รับอิทธิพลจากกระแสความนิยมในสังคมค่อนข้างมาก ตลอดจนความใส่ใจเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกระตุ้นจากการดำเนินการของภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับ Sustainable Fashion น่าจะทำให้เกิดการผลักดันกระแสนิยมใหม่นี้ในกลุ่มผู้บริโภคในวงกว้างขึ้น ที่ผ่านมามีความนิยมเสื้อผ้าที่ใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่ปราศจากการใช้สารเคมี เช่น ฝ้ายออร์แกนิก หรือผ้าลินิน ได้มีบ้างแล้วในผู้บริโภคบางกลุ่ม แต่อาจยังไม่รู้จักหรือคุ้นเคยกับผ้าเส้นใยธรรมชาติอื่นๆ อย่างไรก็ตามผู้บริโภคญี่ปุ่นมักจะสนใจกับสิ่งใหม่ๆ จึงไม่เป็นการยากนักที่เสื้อผ้าซึ่งใช้วัสดุธรรมชาติต่างๆจะได้รับความสนใจจากผู้บริโภคญี่ปุ่น หากมีการให้ข้อมูลที่เพียงพอ การดำเนินการอื่นๆ ได้แก่ การเลือกหาซื้อสินค้าที่ใช้วัสดุรีไซเคิลหรือเสื้อผ้ามือสอง การใช้ซ้ำ รวมไปถึงการนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วไปรีไซเคิลหรือปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์อื่นก็คงจะมีมากขึ้นในกลุ่มผู้บริโภคทั่วไป

คำแนะนำสำหรับผู้ผลิตผู้ส่งออกไทย

เสื้อผ้าแฟชั่นที่มีความยั่งยืน จะเป็นประเด็นสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอของญี่ปุ่นในอนาคต ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพในการตอบสนองแนวโน้มดังกล่าว เนื่องจากมีวัตถุดิบที่เป็นวัสดุธรรมชาติมากมาย ทั้งที่ได้มีการนำมาผลิตเป็นเส้นใยและสินค้าแล้วเช่น กัญชง กัญชา และที่ยังอยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือนำมาใช้แต่ยังไม่แพร่หลาย นักเช่น กล้วย มะพร้าว ทรนารายณ์ สับปะรด เป็นต้น ผู้ผลิตผู้ส่งออกไทยจึงควรศึกษาพัฒนาสินค้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติเหล่านี้ โดยต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของวัสดุ ต้นทุนการผลิตที่ไม่สูงเพื่อให้สินค้าอยู่ในระดับราคา

ที่เหมาะสม และความหลากหลายของสินค้าที่ใช้วัสดุเหล่านี้ในการผลิต รวมทั้งต้องนำเสนอข้อมูลของวัสดุธรรมชาติเหล่านี้ให้กับผู้ประกอบการญี่ปุ่น ทั้งนี้ การเตรียมตัวรับมือในระยะยาวต่อแนวโน้มดังกล่าวของญี่ปุ่นเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตผู้ส่งออกในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าของไทยต้องตระหนักอย่างจริงจัง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า Sustainable Fashion ในญี่ปุ่น อาจทำได้โดยการไปเยือนงานแสดงสินค้า Sustainable Fashion Expo จัดโดย Fashion World Tokyo (<https://www.fashion-tokyo.jp/>) ซึ่งครั้งต่อไปจะจัดขึ้นในวันที่ 18-20 ตุลาคม 2022 ที่ Tokyo Big Site กรุงโตเกียว

เมษายน 2565

ที่มาข้อมูล

- (1) เอกสารเรื่อง “Why the Sustainable Fashion is expected now?” (なぜ今「サステナブルファッション」が望まれるのか) โดย Daiwa Institute of Research 22 กุมภาพันธ์ 2022 (https://www.dir.co.jp/report/research/economics/japan/20220222_022867.pdf)
- (2) เอกสารเรื่อง “Regarding the Promotion of Sustainable Fashion” (サステナブルファッションの推進について) จัดทำโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม กระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม และทบวงผู้บริโภค 20 สิงหาคม 2021 (https://www.caa.go.jp/policies/policy/consumer_education/meeting_materials/assets/cousmuer_education_202_210820_07.pdf)
- (3) ข้อมูลจากเว็บไซต์ของทบวงผู้บริโภค เรื่อง “Recommendation for the Habits for Sustainable Fashion” (サステナブルファッション習慣のすすめ) 20 สิงหาคม 2021 (<https://www.ethical.caa.go.jp/sustainable/index.html>)
- (4) ข้อมูลจากเว็บไซต์ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม เรื่อง “Sustainable Fashion” (https://www.env.go.jp/policy/sustainable_fashion/)
- (5) ข้อมูลจากเว็บไซต์ของกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมญี่ปุ่น เรื่อง “Study Group on Future of Fashion” (https://www.meti.go.jp/shingikai/mono_info_service/fashion_future/index.html)
- (6) รายงานเรื่อง “The Revolution of Fashion by using Technology, Fashion Tech also contribute to the SDGs” (テクノロジーでオシャレに革命・SDGsにも貢献するファッションテック) จากเว็บไซต์ TOKYO MX (<https://s.mxtv.jp/tokyomxplus/mx/article/202203040650/detail/>)
- (7) รายงานเรื่อง “The 8th Seminar on Sustainable Fashion: Toyoshima Co., Ltd. (第3回サステナブルファッションセミナー/豊島株式会社) จากเว็บไซต์ PR TIMES 26 มกราคม 2022 (<https://prtimes.jp/main/html/rd/p/000000173.000027658.html>)
- (8) เว็บไซต์ของ Fashion World Tokyo เกี่ยวกับการงาน Sustainable Fashion EXPO (<https://www.fashion-tokyo.jp/spring/ja-jp/about/sus.html>)
- (9) รายงานเรื่อง “10 Domestic Brands Proposing the Sustainable Fashion” (サステナブルファッションを提案する国内アパレルブランド10選 จากเว็บไซต์ YOGA HACK 5 มกราคม 2022 (<https://www.yogaroom.jp/yogahack/p/7329>)
- (10) รายงานเรื่อง “Accelerating Movement to Sustainable Fashion, The need for a change in the users’ way of thinking too” (加速するサステナブルファッションへの取組つかう側も意識改革が必要) 28 มกราคม 2022 (<https://news.yahoo.co.jp/articles/095b6dc9a94aacbc3d55247e64b305dd9d56309a>)
- (11) รายงานเรื่อง “Ethical Fashion 17 Selected Domestic and Oversea Brands” (エシカルファッション日本海外ブランド17選) ในเว็บไซต์ Ethical Leaf 16 กุมภาพันธ์ 2022 (<https://ethical-leaf.com/1348/>)